

Onderwerp Informatienota afdoening RKC-aanbevelingen openbaar groen	
Nummer	2018/766003
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	BBOR
Auteur	Esterik, D.M. van
Telefoonnummer	023-5113380
Email	dmesterik@haarlem.nl
Kernboodschap	Het college onderschrijft de aanbevelingen van de rekenkamercommissie en heeft op de specifieke onderdelen gereageerd. Samengevat merkt het college op dat het groen- en ecologiebeleid, en vooral de realisering ervan, in de afgelopen en de huidige coalitieperiode sterk is ontplooid. Dit gebeurt in samenhang met de verwante beleidsvelden als water en klimaat. De uitvoering is zichtbaar in het vergroenen van versteende plekken, het planten van extra straatbomen en de integratie van groen en ecologie in de fysieke projecten en in de opgaven van de ontwikkelzones. Samen met of op initiatief van bewoners(organisaties) wordt gewerkt aan meer groen, bomen en natuur in straat en buurt.
Behandelveorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie beheer nadat de rekenkamercommissie hierop advies heeft uitgebracht.
Relevante eerdere besluiten	Waarde van groen; Commissie Beheer, 18 januari 2018 (2018/588458) Structuurvisie Openbare Ruimte; Gemeenteraad, 21 december 2017 (2018/137160) Toekomstvisie Haarlem; Gemeenteraad, 21 december 2017 (2017/387911) Klimaatadaptatieagenda; Commissie Beheer, 6 juli 2017 (2017/257496) Duurzaamheidsprogramma 2015-2019; Gemeenteraad, 10 september 2015 (2015/245568) Coalitiegelden (Nieuw beleid Duurzaamheid, Fiets en Groen); Commissie Beheer, 13 november 2014 (2014/380245) ConceptRaadsbesluit-advies-RKC-opvolging-aanbevelingen-inzake-Openbaar-Groen Besluit over opvolging advies RKC inzake beleid openbaar groen Besluitenlijst-commissie-Beheer-18-januari-2018.pdf

Besluit College d.d. 4 december 2018	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,
---	--

1. Inleiding

De rekenkamercommissie oordeelt in haar brief van 7 december 2017 dat het college van B en W met betrekking tot de aanbevelingen over het groenbeleid nog een aantal stappen moet nemen. De commissie wijst er op dat de samenhang in het beleid ontbreekt en dat een aantal beleidsstukken nog niet gereed zijn.

Met deze nota beoogt het college de raad te informeren over de opvolging van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie met betrekking tot het uitvoeren van het groenbeleid.

2. Kernboodschap

Het college onderschrijft de aanbevelingen van de rekenkamercommissie en heeft op de specifieke onderdelen gereageerd. Samengevat merkt het college op dat het groen- en ecologiebeleid, en vooral de realisering ervan, in de afgelopen en de huidige coalitieperiode sterk is ontplooid. Dit gebeurt in samenhang met de verwante beleidsvelden als water en klimaat. De uitvoering is zichtbaar in het vergroenen van versteende plekken, het planten van extra straatbomen en de integratie van groen en ecologie in de fysieke projecten en in de opgaven van de ontwikkelzones. Samen met of op initiatief van bewoners(organisaties) wordt gewerkt aan meer groen, bomen en natuur in straat en buurt.

3. Consequenties

In de brief van de rekenkamercommissie aan de raad van 7 december 2017 (2017-588458) oordeelt de commissie dat de aanbevelingen niet of gedeeltelijk zijn opgevolgd. De commissie Beheer heeft hierover op 18 januari 2018 gesproken. Uit de discussie in de commissie bleek dat het groen in de stad voor college én raad een centraal thema is.

Het college informeert met deze nota de raad over de voortgang van het groenbeleid.

Eind 2017 is de Structuurvisie Openbare Ruimte vastgesteld. Het college is van mening dat hiermee een toekomstbestendige basis voor het groen in de stad aanwezig is. De Toekomstvisie is ook eind 2017, als zogeheten 'referentiedocument vanuit de stad' vastgesteld. Deze visie gaat ervan uit dat de leefomgeving van de stad op orde moet zijn, dat wil zeggen: gezond en groen.

Het college onderschrijft weliswaar de conclusie van de rekenkamercommissie dat aan het groenbeleid nog beter uitvoering kan worden gegeven maar merkt hierbij op dat de ontwikkeling van het groene beleidsinstrumentarium goed op koers ligt.

In het nieuwe coalitieprogramma is groen nog sterker aangezet. Dit komt onder meer tot uitdrukking in de ambities om het groen in de stad te versterken door het completeren van de hoofdbomenstructuur, het extra planten van 1700 bomen, het vergroten van de biodiversiteit en het oproepen tot en waarderen van groeninitiatieven van Haarlemmers.

Enkele onderdelen van het groenbeleid moeten nog verder worden uitgewerkt en komen in 2019 gereed. Dit zijn onder meer: de bomenverordening, het bomenbeleidsplan, de handboeken inrichting openbare ruimte met klimaatparagraaf, een geactualiseerd ecologisch beleidsplan en het uitvoeringsplan klimaatadaptatie.

Het is duidelijk dat Haarlem zich in de komende jaren gesteld ziet om een aanzienlijke bouwopgave te compenseren. De stad moet groen en bereikbaar blijven waarbij er uitdagingen liggen op het gebied van de klimaatadaptatie, het behouden van de biodiversiteit en het waarborgen van een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Groen wordt als 'linking pin' betrokken in de ontwikkeling van de zones met een bouwopgave.

Hieronder volgt de reactie van het college op de specifieke aanbevelingen van de rekenkamercommissie. De opmerkingen uit de discussie in de commissie van 18 januari en de meest recente beleidsontwikkelingen zijn hierin betrokken.

1. Beleid

De raad draagt het college op samenhangend beleid te formuleren zodat beleidsdoelstellingen voor openbaar groen alle belangrijke tendensen en ontwikkelingen in hun onderlinge samenhang beschrijven en zodat hieraan voldoende specifiek doelstellingen en middelen kunnen worden gerelateerd.

Stand van Zaken/afdoening

In de vorige bestuursperiode zijn de volgende aanzetten gedaan om het groen beleidsmatig te funderen:

- de Toekomstvisie als referentiedocument stelt tot doel dat zowel de hoeveelheid als de kwaliteit van het groen in de komende jaren dienen toe te nemen. Een groene stad is een minimum voorwaarde om een gezonde stad te kunnen zijn;
- eveneens op 21 december 2017 is de Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR) vastgesteld: 'Haarlem 2040 - Groen en bereikbaar'. De bestaande groenstructuur wordt met de uitvoering van deze visie geborgd.

Waar nodig zal deze verder worden versterkt en gecompleteerd. College en raad streven hiermee naar een leefbare stad waarbij groen een scharnierfunctie heeft. Behouden en realiseren van groen

krijgt de hoogste prioriteit bij de afweging van alle ingrepen in de openbare ruimte, samen met maatregelen voor water en klimaatadaptatie.

Dit komt tot uitdrukking in de wensen voor onder meer extra straatbomen, vergroenen van versteende plekken, daken en gevels, aanleggen van 'Tiny Forests' en natuurvriendelijke oevers. Het al bestaande ecologisch beleidsplan wordt in 2019 geactualiseerd en sluit hier naadloos op aan. De ecologische kwaliteiten van het groen en ook die van de bebouwde omgeving zullen verder worden verbeterd. Dit laatste is een traject dat zal worden doorlopen met de woningcorporaties en ontwikkelende partijen.

De leefbaarheid van groen en stadsnatuur zal beter worden ontsloten via recreatieve paden. Groen is een centrale pijler in het uitvoeringsplan Klimaatadaptatie dat wordt uitgewerkt naar aanleiding van de Agenda Klimaatadaptatie (6 juli 2017). Zie verder onder 4.

Documenten:

Toekomstvisie [2017/387911](#)

Structuurvisie Openbare Ruimte [2018/137160](#)

Klimaatadaptatie agenda [2017/257496](#)

2. Instrumentarium

De raad draagt het college op om een set van effectieve instrumenten te ontwikkelen en te implementeren om de functies van openbaar groen maximaal te verbinden met de bestuurlijke ambities voor openbaar groen. Verlies hierbij de samenhang niet uit het oog.

Stand van Zaken/afdoening

De groenambities van de huidige coalitie zijn mede gebaseerd op die van de voorgaande bestuursperiode. Er wordt nog sterker ingezet op behoud van het bestaande groen en verdergaande vergroening.

Overigens is het beleid consistent en samenhangend en dit heeft zich vertaald in een oplopende score in de Omnibusenquête van de tevredenheid over het groen in de wijken. Zo is vanaf 2010 systematisch gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van het groen in parken en in de woonwijken, het beter toegankelijk maken van het openbaar groen voor de Haarlemmers en bieden van betere kansen aan de natuur in de stad. Dit ondanks de taakstelling uit 2013 ten laste van het beheer en onderhoud die nu nog steeds zijn weerslag heeft op de kwaliteit van het openbaar groen.

Haarlem heeft de (bestuurlijke) ambitie om een aanzienlijke woningbouwopgave te realiseren. Deze zal vrijwel geheel plaatsvinden in de bestaande stad. De Structuurvisie Openbare Ruimte en het binnenkort vast te stellen Programma Groei zijn de kaders waarbinnen deze opgave wordt gerealiseerd, inclusief het vergroenen van de stad. Doelen hierbij zijn: het vergroten van de klimaatbestendigheid, een goede toegankelijkheid van het stadsgroen en het groen in het buitengebied, het creëren van groene speel- en ontmoetingsplekken alsmede het vergroten van de biodiversiteit. De effectieve instrumenten zijn geregeld in de beleidsplannen voor speelruimte, bomen (actualisering in 2019) en ecologie. Er wordt een monitoringsprogramma opgesteld die de realisering van de doelen van de SOR bewaakt.

Documenten:

Structuurvisie Openbare Ruimte [2017/387911](#)

Klimaatadaptatie agenda [2017/257496](#)

3. Actief burgerschap

De raad draagt het college op een plan van aanpak vast te stellen voor actief burgerschap in het openbaar groen.

Stand van Zaken/afdoening

Het college stimuleert het vergroenen van de stad door initiatieven van bewoners en bedrijven. Actief burgerschap in het openbaar groen wordt door de gemeente onder meer bevorderd door het verstrekken van subsidies voor kleine groeninitiatieven en stadslandbouwinitiatieven. Dit gebeurt eveneens door de beheerpartner Spaarnelanden. Bedrijven in de Waarderpolder worden in samenwerking met de stichting 'Meergroen' gefaciliteerd om hun terreinen een groener en natuurrijker aanzien te geven.

Met bewonersplatforms en stakeholders zijn structurele overleggen over de wijze van beheer van het openbaar groen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het Bomenbeleidsplan en Ecologisch beleidsplan. Het 'Bomen over bomenoverleg' met raadsleden, inwoners en Spaarnelanden is hier een voorbeeld van. De in 2019 vast te stellen nieuwe bomenverordening bevat het voorstel om te voorzien in een onafhankelijke 'expertcommissie' van deskundigen en inwoners die de kapaanvragen beoordeelt.

Een andere concrete uitwerking is het burgeradvies 'Bomen in Schalkwijk' waarbij in nauwe samenspraak met de bewoners over een aantal jaren in een aanpassing van het bomenbestand wordt voorzien.

Het college wil de aanbeveling om een plan van aanpak voor actief burgerschap nader invullen door de vraag naar de behoefte aan participatie te formuleren samen met de doelgroep. 'Hoe en waarmee kunnen we u faciliteren?' Met andere woorden wat is – binnen de gemeentelijke kaders – de gewenste wijze waarop de gemeente de bewoners kan ondersteunen?

Om deze vraag in 2019 helder te krijgen zal als instrument onder meer het 'Initiatievencafé' worden toegepast. Dit wordt regelmatig georganiseerd om ideeën en wensen uit de stad op te halen, met elkaar te verbinden en verder te brengen. Aanvullende informatie over de behoefte aan en vorm van actief burgerschap wordt onder meer door via het Haarlemse Digipanel verkregen en door middel van bestaande contacten met Haarlemse bewonersorganisaties.

Documenten:

Initiatievencafé [2018/06/21/Initiatievencafe-Duurzame-Voedselvoorziening](#)

Bomen in Schalkwijk [Burgeradvies-Bomen-in-Schalkwijk](#)

4. Toekomst- en klimaatbestendig Haarlem

De raad draagt het college op nader onderzoek te doen naar de rol en invulling van het openbaar groen in de ontwikkeling van een toekomst- en klimaatbestendig Haarlem.

Stand van Zaken/afdoening

In de Klimaatadaptatieagenda (27 juni 2018) wordt de centrale rol van (openbaar) groen benoemd. Op dit moment wordt een informatienota klimaatadaptatie voorbereid waarin maatregelen worden benoemd om de gevolgen van de klimaatverandering tegen te gaan. De gemeente onderschrijft de ambitie van het nationale Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie om in 2020 klimaatbestendigheid in alle gemeentelijke beleidsvorming als vanzelfsprekend mee te nemen.

Groen heeft een scharnierfunctie in dit uitvoeringsplan vanwege de meervoudige functie in de waterbuffering en temperatuurregulering. Naar verwachting wordt de informatienota in december naar de commissie beheer gezonden.

In het kader van de bepaling van de waarde van groen heeft Haarlem deelgenomen aan de City Deal 'De waarde van groen en blauw'. Hierin is met name het effect van groen op de temperatuur berekend. De rapportage (in concept) van het onderzoek van de Hogeschool van Amsterdam toont aan dat de baten van groen de kosten substantieel overstijgen. De rapportage is binnenkort gereed en zal ter informatie aan de commissie Beheer worden toegezonden.

Document:

Klimaatadaptatie agenda [2017/257496](#)

5. Financiële en maatschappelijke waarde openbaar groen

De raad draagt het college op de financiële en maatschappelijke waarde van openbaar groen in het afwegingskader voor de inzet van de beschikbare middelen voor ontwikkeling en onderhoud van het openbaar groen te incorporeren.

Stand van Zaken/afdoening

Zoals hierboven vermeld zijn er instrumenten ontwikkeld of in ontwikkeling vanuit de noodzaak tot klimaatadaptatie en het toekennen van een financieel-economische waarde aan groen. Haarlem participeert actief in de landelijke platforms die zich met de ontwikkeling van dit beleid en implementatie van uitvoeringsmaatregelen bezig houden. Hierdoor kan de kennis direct worden vertaald naar de Haarlemse situatie. Uiteraard zal dit gebeuren in nauw overleg met de betrokken maatschappelijke organisaties. Met deze werkwijze kunnen nieuwe inzichten snel een plaats krijgen in het Haarlemse groenbeleid.

Met betrekking tot de financieel-economische en maatschappelijke waarde van het openbaar groen werkt het college er aan om deze te betrekken bij de integrale afweging binnen de gemeentebegroting.

De pilot met betrekking tot de baten van bomen is afgerond en het instrument 'iTree' waarmee de waarde van bomen kan worden berekend, komt beschikbaar in 2019. Haarlem is één van de twaalf gemeenten die dit instrument geschikt hebben gemaakt. De ontwikkeling van dit instrument sluit aan bij de wens van de raad om de baten van het groen, uitgedrukt in euro's, in de gemeentelijke begroting zichtbaar te maken.

In het kader van de bepaling van de waarde van groen heeft Haarlem deelgenomen aan de City Deal 'De waarde van groen en blauw'. Hierin is met name het effect van groen op de temperatuur berekend. Het onderzoek van de Hogeschool van Amsterdam toont aan dat de baten van groen de

kosten substantieel overstijgen. Het rapport van dit onderzoek is binnenkort gereed en zal ter informatie worden gestuurd aan de commissie Beheer.

Met ingang van de begroting 2018 wordt de hoeveelheid groen binnen de gemeente gemonitord. Dit gebeurt voor het totale groenoppervlak en apart voor de categorie kleinschalig groen omdat deze het meest kwetsbaar is.

Document: iTree [programma-i-tree](#)

4. Vervolg

Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie beheer nadat de rekenkamercommissie hierop advies heeft uitgebracht.